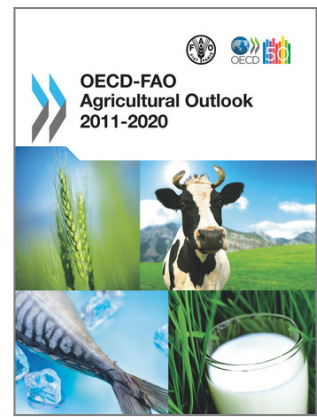

OECD *Multilingual Summaries*

OECD-FAO Agricultural Outlook 2011

Summary in Norwegian

OECD-FAO Utsikter for landbruket 2011

Sammendrag på norsk

- Dette er den syttende utgaven av Utsikter for landbruket og den syvende utgaven utgitt i samarbeid med FNs organisasjon for mat og jordbruk (FAO).
- Denne rapporten viser markedstrender rundt om i verden for biodrivstoff, korn, oljevekster, sukker, kjøtt, meieriprodukter, og for første gang fiskerisektoren, i perioden 2011-2020. Denne utgaven omfatter også en vurdering av nye utviklinger, viktige spørsmål og uvissheter i disse råvaremarkedene.
- Anslagene er et resultat av et tett samarbeid mellom nasjonale eksperter i OECD og ikke-OECD-land. Et felles utviklet modelleringssystem basert på OECDs AGLINK og på FAOs COSIMO-modeller, muliggjør konsistens i anslagene. I sammenheng med G20-diskusjonene rundt landbruk, er en del av denne rapporten dette året viet til policy-responsen på prissvingninger.

Det femte året med høye og volatile priser

Råvarepriser steg kraftig igjen i august 2010 på grunn av svikt i planteproduksjonen i viktige regioner, og lave lagre reduserte tilgjengelige forsyninger. Stigende økonomisk vekst i utviklingsland og fremvoksende økonomier understøttet etterspørselen. En periode med høy volatilitet i råvaremarkedet har gått inn i sitt femte strake år. Høye og volatile råvarepriser og følgene for matsikkerhet er blant de klart viktigste temaene myndigheter står overfor i dag. Dette ble tydelig reflektert i diskusjonene på G20-møtet i Seoul i november 2010, og i forslagene til tiltak som blir utviklet til vurdering ved møtet i Paris i 2011.

Markedsdrivere peker på fortsatte prissvingninger

Denne utsikten er varsomt optimistisk om at råvareprisene vil falle fra sine nivåer i 2010-11, etter hvert som markeder reagerer på disse høyere prisene og mulighetene for økt lønnsomhet de byr på. Avlinger i år er avgjørende, men det kan ta tid å gjenopprette balanse i markedet. Inntil varelagre kan bygges opp igjen, vedblir risikoen høy for oppadstigende prissvingninger. Denne utsikten opprettholder sitt syn fra tidligere utgaver om at priser på råvaremarkedet i reelle termer sannsynligvis vil holde seg på et høyere platå i løpet av det neste tiåret sammenlignet med det foregående tiåret. Forlengede perioder med høye priser kan gjøre oppnåelsen av globale mål rundt matsikkerhet mer vanskelig, og setter fattige forbrukere i større fare for underernæring.

Overføring av markedssignaler til produsenter er avgjørende for tilbudsrespons

Høyere råvarepriser er et positivt signal til en sektor som har opplevd prisnedganger i reelle termer i mange tiår, og vil sannsynligvis stimulere investeringer knyttet til produktivitet og økt produksjon, som er nødvendig for å møte den høyere matetterspørselen. Tilbudsrespons, derimot, er betinget av den relative innsatskostnaden, mens insentivene som tilbys av høyere internasjonale priser ikke alltid går videre til produsenter på grunn av høye transaksjonskostnader eller innenrikspolitiske intervensjoner. I noen viktige produksjonsregioner har stigende valutaverdier også påvirket konkurransedyktigheten til disse regionenes landbrukssektorer, noe som begrenser produksjonsrespons.

Det kreves investeringer for å øke produktivitet

Det er tegn som tyder på at produksjonskostnader er på vei oppover og at produktivitetsvekst går ned. Energirelaterte kostnader har steget kraftig, og det samme har førkostnader. Press på ressurser, spesielt de som er relatert til land og vann, stiger også. Tilgjengelig landbruksjord i mange tradisjonelle forsyningsområder er i økende grad begrenset, og produksjonen må utvides til mindre utviklede områder og inn på marginale landområder med lavere fruktbarhet og større risiko for uønskede værbegivenheter. Det vil kreves betydelige videreinvesteringer i produktivetsforbedringer for å sørge for at sektoren kan møte fremtidens økende krav.

Hovedbudskap

Det ventes at råvarepriser vil holde seg på et høyere nivå

- Det ventes at jordbruksproduksjon, forutsatt normalt vær, på kort sikt vil gå opp som følge av en forventet tilbudsrespons på nåværende høye priser. Råvarepriser skal ned fra de høye prisene i 2011, men er i reelle termer anslått til å være 20 % høyere for kornprodukter (mais) og opp til 30 % høyere for kjøtt (fjærkre) i perioden 2011-2020 sammenlignet med det siste tiåret. Økte råvarepriser forflytter sed nå nedover råvarekjeden til husdyrmarkedet.

Inflasjon på matvarepriser er en bekymring

- Etter hvert som priser på råvarer blir videreført gjennom matvarekjeden, antyder nye beviser at inflasjon på matvarer til forbrukere er på vei opp i de fleste land, noe som bidrar til høyere samlet konsumprisvekst. Dette gir grunn til bekymring med tanke på økonomisk stabilitet og matsikkerhet i noen utviklingsland, fordi kjøpekraften til fattigere grupper reduseres.

Det ventes at jordbruksproduksjon vil vokse saktere

- Det forventes at global jordbruksproduksjon i gjennomsnitt vil vokse 1,7 % årlig sammenlignet med 2,6 % i det foregående tiåret. Det forventes saktere vekst for de fleste avlinger, spesielt oljefrø og råkorn, som står overfor høyere produksjonskostnader og avtagende produktivitetsvekst. Vekst i husdyrproduksjonen holder seg nær nåværende trender. Til tross for tregere ekspansjon, ventes det fremdeles at produksjon pr. innbygger vil stige 0,7 % årlig.
- Den globale nedgangen i anslåtte yield-forbedringer for viktige avlinger vil fortsette å utøve press på internasjonale priser. Det ventes høyere produksjonsvekst fra fremvoksende leverandører hvor eksisterende teknologier gir god mulighet for yield-forbedringer, selv om variasjon i yield/tilbud kan være høyere. Andelen av produksjon fra utviklingsland fortsetter å øke over utsiktsperioden.

Vekst i fiskerier basert på havbruk

- Fiskerisektoren, som for første gang er med i denne utsikten, anslås å øke sin globale produksjon med 1,3 % årlig frem til 2020, som er saktere enn i det forrige tiåret på grunn av lavere vekst i havbruksnæringen (2,8 % mot 5,6 % for 2001-2010) og en redusert eller stillestående fangstsektor. Innen 2015 ventes det at havbruk vil overgå fangstsektoren som den viktigste kilden til fisk for menneskeføde, og innen 2020 vil havbruk representere omlag 45 % av total fiskeriproduksjon (inkludert produksjon som ikke går til mat). Sammenlignet med perioden 2008-2010, ventes det at gjennomsnittlig fangstpris vil være 20 % høyere i 2020 i nominelle termer sammenlignet med en 50 % økning for oppdrettsarter.

Utviklingsland leder veksten i matetterspørsel

- Matforbruk per innbygger vil øke mest i Øst-Europa, Asia og Latin-Amerika, hvor inntektene går opp og befolkningsveksten går ned. Planteoljer, sukker, kjøtt og meieriprodukter burde oppleve den største etterspørselsøkningen.

Økt etterspørsel etter biodrivstoffråvarer

- Bruken av det som produseres i landbruket som råvarer til biodrivstoff vil fortsette sin robuste vekst, i stor grad drevet av mandater knyttet til biodrivstoff og støttepolitikk. Innen 2020 ventes det at 13 % av årlig global råkornproduksjon, 15 % av planteoljer og 30 % av sukkerrørproduksjon vil brukes til biodrivstoffproduksjon. Høyere oljepriser vil føre til videre vekst innen biodrivstoffråvarer, og med tilstrekkelig høye oljepriser blir produksjon av biodrivstoff i mange land levedyktig selv uten policy-støtte.

Handel med landbruksprodukter kan komme til å vokse saktere

- Det forventes at handelen vil vokse med 2 % pr. år, noe som er saktere enn i det forrige tiåret, med bare beskjedne produksjonsøkninger fra tradisjonelle eksportører og høyere innenlandsk produksjon av importører. Den raskeste veksten vil i hovedsak komme fra eksportører i Øst-Europa, Sentral-Asia og latinamerikanske land. Det ventes økende matmangel i Sub-Sahara ettersom befolkningsdrevet etterspørsel overgår økende innenlandsproduksjon.

En høy grad av usikkerhet vedvarer i denne utsikten

- Stokastiske analyser viser usikkerheten knyttet til prisanslagene, som er svært avhengig av underliggende antagelser, og antyder at det er større risiko for høyere priser enn lavere priser. Denne analysen bekrefter også at produksjon basert på yield-relaterte svingninger i større land som eksporterer avlinger har vært en primær kilde til internasjonale prissvingninger. Fjorårets tørke og branner i Russland og Ukraina, og for mye fukt i

USA, illustrerer hvor raskt markedsbalanser kan endre seg. Det ventes at værrelaterte avlingsvariasjoner vil bli en enda mer kritisk driver for prissvingninger i fremtiden.

Prissvingninger

Mange drivere bak prissvingninger

Utsikten ser på nøkkelkreftene som driver prissvingninger, som igjen skaper usikkerhet og risikoer for produsenter, forhandlere, forbrukere og myndigheter. Prissvingninger kan ha omfattende negative innvirkninger på landbrukssektoren, matsikkerhet og økonomien for øvrig i både utviklede land og utviklingsland.

- Vær- og klimaendringer - Den hyppigste og viktigste faktoren som skaper volatilitet er uforutsigbare værforhold. Klimaendringer endrer værmønstre, men det er ikke sikkert hvordan klimaendringer virker inn på ekstreme værbevisninger.
- Lagerbeholdninger - Lagre har lenge spilt en rolle med å dempe avvik knyttet til tilbud og etterspørsel av råvarer på kort sikt. Når tilgjengelige lagre er lave relativt til hvor mye som brukes, slik tilfellet er med råkorn for tiden, kan prissvingninger være store.
- Energipriser - Økende koblinger til energimarkeder, både gjennom tilførsel som gjødsel og transport, og gjennom etterspørsel etter biodrivstoffråvarer, overfører prissvingninger fra energi til landbruksmarkeder.
- Valutakurser - Ved å påvirke innenlandske råvarepriser, har bevegelsene i valutamarkedet potensialet til å ha en innvirkning på matsikkerhet og konkurranseevne rundt om i verden.
- Økende etterspørsel - Hvis tilbud ikke holder tritt med etterspørsel, vil det bli oppadgående press på råvarepriser. Med inntekter pr. innbygger på vei opp globalt og i mange land forventet å stige med så mye som 50 %, vil matetterspørselen bli mer uelastisk og det ville være nødvendig med større prissvingninger for å påvirke etterspørsel.
- Ressurspress - Høyere kostnader på innsatsfaktorer, saktere bruk av teknologi, utvidelse inn på marginale landområder og begrensninger knyttet til doble avlinger og vann til vanning, virker begrensende på produksjonsvekst.
- Handelsrestriksjoner - Både eksport- og importrestriksjoner forsterker prissvingninger på internasjonale markeder.
- Spekulering - De fleste forskere er enige om at høy spekulasjonsaktivitet på futures-markedet kan forsterke prisutviklingen på kort sikt, selv om det ikke finnes noe endelige beviser på systemiske effekter knyttet til prissvingninger på lang sikt.

Politiske utfordringer

Øke produksjon og motstandsdyktighet og redusere avfall

Denne utsikten trekker frem både betydelige utfordringer knyttet til å takle global matvareusikkerhet og de store mulighetene som oppstår for mat- og landbruksprodusenter fra de høyere gjennomsnittlige prisene som ventes over det kommende tiåret. De politiske utfordringene er å fremme produktivitetsvekst, spesielt for små produsenter, som forbedrer markeders motstandsdyktighet overfor eksterne sjokk og som reduserer avfall og øker forsyninger til lokale markeder, til rimelige priser. Fra offentlig sektor kreves det investeringer i landbruksrelatert forskning og utvikling, investeringer i institusjoner og infrastruktur for å øke produktiviteten i sektorer og motstandsdyktighet mot vær-/klimaendringer samt ressursknapphet. Det kreves investeringer for å redusere tap etter innhøstinger. Når man erkjenner at prissvingninger fortsatt vil være en del av landbruket, kreves det helhetlig politikk for å redusere både volatilitet og den negative effekten knyttet til volatilitet.

Forbedre markedsinformasjon og helhetlig politikk

- Dempe volatilitet - Forbedret åpenhet i markedet kan redusere volatilitet. Det kreves større innsats for å forbedre globale og nasjonale informasjons- og overvåkningssystemer knyttet til markedsutsikter, inkludert bedre data om produksjon, lagre og handel av sensitive matvarer. Å fjerne eller redusere policy-

forvrengninger, som import- og eksportrestriksjoner eller mandater og subsidier for biodrivstoff, kan også redusere prissvingninger. Informasjon og åpenhet på futures-markedet bør forbedres, samtidig som man anerkjenner viktigheten av å harmonisere tiltak på tvers av endringer.

Beskytte de fattige og vedta strategier for risikostyring

- Håndtere volatilitet - Sosiale sikkerhetsnett kan hjelpe de mest utsatte forbrukerne når matvarepriser øker, mens sikkerhetsnett for produsenter kan utligne lave inntekter, slik at de kan beholde sin evne til å kjøpe innsatsfaktorer og opprettholde produksjon. Matlagre beregnet på målrettet hjelp til utsatte mennesker ved en nødsituasjon er ubrukelig for å redusere effekten av høye priser. Det kreves større innsats for å gjøre markedsbaserte risikostyringsplaner, inkludert bruken av terminkontrakter og terminbørser for råvarer, tilgjengelige for mindre produsenter. Myndigheter kan også vedta slike risikostyringsstrategier for å finansiere import av mat når dårlig vær reduserer innenlandsk produksjon eller opsjonskontrakter for å låse fast fremtidige kjøp av importert mat.

© OECD

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate, rights@oecd.org eller per faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights

